

Prima instanță: (Judecătoria Bălți) N. Costăș

Instanța de apel: (Curtea de Apel Bălți) S. Procopciuc, E. Grumeza, A. Garbuz

DECIZIE

13 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,
judecători

Iuliana Oprea
Galina Stratulat
Ion Druță
Dumitru Visternicean
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Donțov Mihail, prin intermediul avocatului Străisteanu Doina Ioana,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Donțov Mihail, prin intermediul avocatului Străisteanu Doina Ioana împotriva lui Rîjac Alexandr, Crotov Egor (reprezentantul legal Crotov Serghei) și Popovici Rodion (reprezentantul legal Mîndrescu Angela) cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 08 august 2017, prin care au fost admise apelurile declarate de Rîjac Alexandr, Crotov Egor și Popovici Rodion, casată integral hotărârea Judecătoriei Bălți din 23 decembrie 2016 și emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 16 februarie 2016, Donțov Mihail, prin intermediul avocatului Străisteanu Doina Ioana a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Rîjac Alexandr, Crotov Egor (reprezentantul legal Crotov Serghei) și Popovici Rodion (reprezentantul legal Mîndrescu Angela) cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin sentința Judecătorie Bălți din 24 noiembrie 2015, devenită irevocabilă la 10 decembrie 2015 prin necontestarea acesteia, pîrîții Rîjac Alexandru, Crotov Egor și Popovici Rodion au fost recunoscuți vinovați în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 176 alin. (1) lit. e) și art. 177 alin. (2) lit. a) Cod penal, iar Popovici Rodion și-a recunoscut vina.

Menționează de asemenea, că sentința de condamnare a pîrîților confirmă vinovăția acestora în comiterea infracțiunilor față de Donțov Mihail și anume identificarea ultimului după orientarea sexuală, maltratarea acestuia, filmarea lui în lipsa consimțămîntului și distribuirea înregistrării video pe rețelele de socializare în scopul intimidării și umilirii acestuia.

La fel, a relatat că Rîjac Alexandru i-a aplicat cîteva lovituri lui Donțov Mihail, cauzîndu-i leziuni corporale, fapt confirmat prin raportul de expertiză medico-legală din 14 octombrie 2014, pus la baza sentinței de condamnare.

Astfel, în rezultatul acțiunilor pîrîtilor, Donțov Mihail și-a schimbat locul de trai în altă localitate, deoarece datorită acțiunilor pîrîtilor de răspîndire a înregistrării video, era recunoscut în stradă și agresat verbal și fizic de persoane necunoscute.

Reiterează că potrivit art. 1407 Cod civil, răspunderea pentru prejudiciul cauzat de un minor între 14 și 18 ani o poartă părinții sau curatorul acestuia. Deci, cu excepția lui Rîjac Alexandru care la 19 august 2015 a împlinit 18 ani, Crotoș Serghei și Popovici Rodion nu au atins vîrsta de 18 ani, astfel urmînd a fi atrași părinții acestora întru asigurarea executării hotărîrii judecătorești.

Solicită încasarea de la Rîjac Alexandru, Crotoș Egor (reprezentantul legal Crotoș Serghei) și Popovici Rodion (reprezentantul legal Mîndrescu Angela) a prejudiciului moral în mărime de 100.000 lei de la fiecare, cheltuieli de judecată și anume costurile de transport, Chișinău-Bălți-Chișinău, efectuat pentru a participa la ședințele de judecată în sumă de 1.754 lei și cheltuieli de asistență juridică pentru reprezentare în cauza penală în mărime de 10.000 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriai Bălți din 23 decembrie 2016, acțiunea înaintată de Donțov Mihail a fost admisă parțial.

S-a încasat de la Rîjac Alexandru, Crotoș Egor și Popovici Rodion în beneficiul lui Donțov Mihail prejudiciul moral în mărime de 10.000 lei de la fiecare.

S-a încasat de la Rîjac Alexandru, Crotoș Egor și Popovici Rodion în mod solidar în beneficiul lui Donțov Mihail cheltuielile de judecată compune din cheltuieli de transport în mărime de 1754 lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 10.000 lei.

S-a încasat de la Rîjac Alexandru, Crotoș Egor și Popovici Rodion în mod solidar în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 lei.

În rest, acțiunea s-a respins.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 08 august 2017, au fost admise apelurile declarate de Rîjac Alexandru, Crotoș Egor și Popovici Rodion, casată integral hotărîrea Judecătoriai Bălți din 23 decembrie 2016 și emisă o nouă hotărîre, prin care:

S-a încasat de la Rîjac Alexandru și Crotoș Egor Rodion în beneficiul lui Donțov Mihail prejudiciul moral în mărime de 3.000 lei de la fiecare.

S-a încasat de la Popovici Rodion în beneficiul lui Donțov Mihail prejudiciul moral în mărime de 5.000 lei.

S-a încasat de la Rîjac Alexandru, Crotoș Egor și Popovici Rodion în mod solidar în beneficiul lui Donțov Mihail prejudiciul material în mărime de 11.754 lei.

S-a încasat de la Rîjac Alexandru, Crotoș Egor și Popovici Rodion în mod solidar în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 250 lei.

În rest, acțiunea s-a respins.

La 13 septembrie 2017, Donțov Mihail, prin intermediul avocatului Străisteanu Doina Ioana a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărîrii primei instanțe.

Recurentul, în motivarea recursului a menționat că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a examinat superficial litigiul, ce se manifestă prin interpretarea eronată a legii și aprecierea arbitrară a probelor.

Astfel, consideră că instanța de apel nu și-a motivat decizia de micșorare a prejudiciului moral. Or, în motivarea deciziei sale, instanța de apel s-a limitat la o singură frază generală, vagă, fără a determina circumstanțele de fapt și de drept.

Deci, reiterează că instanța de apel a interpretat în mod eronat normele de drept material, stabilind greșit cuantumul prejudiciului moral, care a fost determinat inechitabil de către instanța de apel, fără a aduce motive întemeiate pentru diminuarea acestuia și fără a lua în considerație prevederile art. 1423 alin. (1) și (2) Cod civil.

În consecință, consideră că fiind stabilită culpa intimaților și mărimea prejudiciului suferit de recurent, vinovații fiind obligați de lege să compenseze prejudiciul cauzat într-o măsură echitabilă acțiunilor pentru care au fost condamnați.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a emis dispozitivul deciziei la 08 august 2017.

Astfel, recursul declarat de Donțov Mihail, prin intermediul avocatului Străisteanu Doina Ioana la 13 septembrie 2017, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul consideră necesar de a admite recursul din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

La caz, s-a constatat că la 05 octombrie 2014, Rîjac Alexandru, Croto Egor și Popovici Rodion au comis fapte de încălcare a egalității în drepturi a lui Donțov Mihail, încălcând inviolabilitatea vieții personale a ultimului și fără consimțământul acestuia au plasat pe internet înregistrarea video a faptelor comise, ce conțin informații despre viața personală a lui Donțov Mihail.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală din 14 octombrie 2014, leziunile corporale cauzate lui Donțov Mihail au fost calificate ca leziuni neînsemnate.

Astfel, prin sentința Judecătorei Bălți din 24 noiembrie 2015, Popovici Rodion a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 176 alin. (1) lit. e) și art. 177 alin. (2) lit. a) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale (6.000 lei) fără privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumite activități și cu amendă în mărime de 180 unități convenționale (3.600 lei), iar pentru concursul de infracțiuni prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră, i-a fost stabilită definitiv pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale (6.000 lei), fără privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumite activități.

Rîjac Alexandru a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 176 alin. (1) lit. e) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale (6.000 lei), fără privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumite activități.

Croto Egor a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 176 alin. (1) lit. e) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale (6.000 lei), fără privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumite activități.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Donțov Mihail a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să se pronunțe instanța civilă (f.d. 5-7).

Astfel, Donțov Mihail a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Rîjac Alexandru, Crotov Egor (reprezentantul legal Crotov Serghei) și Popovici Rodion (reprezentantul legal Mîndrescu Angela) cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune.

S-a stabilit că, pe parcursul examinării cauzei, la 02 iunie 2016 Crotov Egor a atins vârsta majoratului, iar Popovici Rodion la 20 iulie 2016.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a admis parțial acțiunea înaintată de Donțov Mihail și a dispus încasarea de la Rîjac Alexandru, Crotov Egor și Popovici Rodion în beneficiul lui Donțov Mihail a prejudiciului moral în mărime de 10.000 lei de la fiecare și în mod solidar în beneficiul lui Donțov Mihail cheltuielile de judecată compuse din cheltuieli de transport în mărime de 1754 lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 10.000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă.

Judecînd apelurile declarate de Rîjac Alexandru, Crotov Egor și Popovici Rodion, instanța de apel a considerat drept neîntemeiată și ilegală hotărârea primei instanțe, ajungînd la concluzia de a emite o nouă hotărâre, prin care a dispus încasarea de la Rîjac Alexandru și Crotov Egor în beneficiul lui Donțov Mihail a prejudiciului moral în mărime de 3.000 lei de la fiecare, iar de la Popovici Rodion prejudiciul moral în mărime de 5.000 lei. S-a încasat de la Rîjac Alexandru, Crotov Egor și Popovici Rodion în mod solidar în beneficiul lui Donțov Mihail prejudiciul material în mărime de 11.754 lei.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a considerat necesar de a micșora suma dispusă spre încasare cu titlu de prejudiciu moral, la stabilirea acestuia ținînd cont de vinovăția stabilită în cadrul dosarului penal, de rolul fiecăruia în săvîrșirea infracțiunii, de suferințele suportate de intimat, de individualizarea pedepselor pentru fiecare din făptuitori.

Analizînd legalitatea deciziei contestate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluzia instanței de apel una arbitrară.

Astfel, conform art. 8 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale, iar art. 14 din Convenție, prevede că exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

Conform art. 1398 alin. (1) Cod civil, cel care acțiunează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

De menționat că răspunderea delictuală se naște prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate (dreptul de proprietate, la viață, sănătate etc).

Este cert faptul că Rîjac Alexandru, Crotov Egor și Popovici Rodion, prin acțiunile sale îndreptate împotriva lui Donțov Mihail, i-au cauzat ultimului suferințe fizice și psihice, urmate de înjosiri, umilințe și părăsirea locului de trai.

Conform art. 1422 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei

personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Prejudiciul moral este totalitatea de suferințe fizice și psihice (morale) ce le suportă persoana în urma acțiunilor ilicite săvârșite de autorul prejudiciului.

După cum s-a menționat, conform raportului de expertiză medico-legală din 14 octombrie 2014, leziunile corporale cauzate lui Donțov Mihail au fost calificate ca leziuni neînsemnate.

Astfel, comportamentul ilicit al intimaților față de recurent este demonstrat, acesta fiind factorul care a generat prejudicierea morală a recurentului.

Prejudiciile morale sunt acele prejudicii aduse onoarei, cinstei, demnității, prestigiului sau reputației profesionale a unei persoane, produse prin insulte, calomnii, defăimări, aprecieri nefavorabile, inclusiv cele privind reputația profesională, apartenența la un grup.

Deci, Rîjac Alexandru, Crotov Egor și Popovici Rodion cauzându-i lui Donțov Mihail leziuni corporale neînsemnate, încălcând inviolabilitatea vieții personale a ultimului și ținând cont de starea lui psiho-emoțională în urma incidentului, este evidentă prejudicierea morală a acestuia.

Conform art. 1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța trebuie să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale, nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice, felul vinovăției (intenția sau imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul.

De asemenea, la determinarea compensației pentru prejudiciul moral o importanță deosebită o au valorile morale lezate pentru persoana vătămată. În cazul suportării unui prejudiciu moral, fiecare persoană vătămată acordă o prețuire diferită valorilor lezate.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că compensația pentru cauzarea prejudiciului moral trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Prin prisma Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu presupune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie să fie stabilit astfel, încât aceasta să aibă efect compensatoriu.

Quantumul compensației acordate depinde și de durata menținerii consecințelor vătămării. Prejudiciile morale pot fi temporare sau permanente. Leziunile sau vătămările permanente sunt resimțite de persoana vătămată toată viața și de aceea sunt mai grave.

Luînd în considerație principiul compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral raportate la suferințele morale cauzate lui Donțov Mihail, gradul suportării de către acesta a suferințelor psihice sau fizice, circumstanțele în care s-a comis fapta, Colegiul reține că instanța de apel nejustificat a diminuat cuantumul despăgubirilor morale, care nu atinge gradul unei satisfacții echitabile.

Prin urmare, Colegiul conchide că prima instanță reieșind din circumstanțele cauzei și suferințele reale ale lui Donțov Mihail, corect a ajuns la concluzia că suma de 10.000 lei încasată de la fiecare cu titlu de prejudiciu moral ar constitui o satisfacție echitabilă pentru recurent și se încadrează în limitele despăgubirilor morale ce ar putea fi acordate de către instanțele judecătorești naționale.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Donțov Mihail, prin intermediul avocatului Străisteanu Doina Ioana, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

A admite recursul declarat de către Donțov Mihail, prin intermediul avocatului Străisteanu Doina Ioana.

A casa decizia Curții de Apel Bălți din 08 august 2017 și a menține hotărârea Judecătoriei Bălți din 23 decembrie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Donțov Mihail, prin intermediul avocatului Străisteanu Doina Ioana împotriva lui Rîjac Alexandr, Crotov Egor (reprezentantul legal Crotov Serghei) și Popovici Rodion (reprezentantul legal Mîndrescu Angela) cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Iuliana Oprea

judecători

Galina Stratulat

Ion Druță

Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari